

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/306/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2118210102
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Terézia Mecelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2118210102.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Terézie Mecelovej a členiek senátu JUDr. Zlatice Javorovej a JUDr. Gabriely Briškovej, vo veci žalobkyne: Slovenská sporiteľňa, a.s., Tomášikova 48, Bratislava, IČO: 00 151 653, zastúpenej: Roman Kvasnica a partneri s.r.o., Žilinská cesta 130, Piešťany, IČO: 36 866 598, proti žalovanej: G. F., nar. XX. R. XXXX, bytom Z. R. XXX, zastúpenej: Občianske združenie OPOS, A. Hlinku 1084/24A, Trenčianska Teplá, IČO: 51 147 688, o zaplatenie 2.748,90 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo 14. októbra 2019 č. k. 27Csp/75/2018-133, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **r u š í** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. žalobu zamietol, II. žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanej sumu 1 euro spolu s úrokom z omeškania 5 % ročne od 9.4.2019 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, III. žalovanej priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

Rozhodnutie vo veci samej právne odôvodnil ustanovením § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „Obchodný zákonník“), § 39, § 52 ods. 1, § 53 ods. 1, 9, § 54 ods. 1, § 100 ods. 1, § 101, § 103, § 107 ods. 1 a 2, § 122, § 451 ods. 1 a 2, § 565, § 788 ods. 1 a 2, § 791 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 1 ods. 1, 2, § 9 ods. 2 písm. j/, § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZoSÚ“), § 3, § 10c nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka (ďalej len „nariadenie“).

Vecne dôvodil zmluvou o úvere uzavretou medzi žalobkyňou a žalovanou dňa 11.11.2011, na základe ktorej žalobkyňa poskytla žalovanej úver vo výške 3.000 eur. Žalovaná neplatila splátky úveru riadne a včas, žalobkyňa preto k 16.6.2017 úver zosplatnila a vyzvala žalovanú k úhrade sumy 2.412,32 eur. Súd prvej inštancie konštatoval, že v danej veci ide o zmluvu spotrebiteľskú podľa § 52 Občianskeho zákonníka a súčasne o zmluvu o spotrebiteľskom úvere podľa ZoSÚ. Súd preto pristúpil ku skúmaniu jednotlivých obsahovaných náležitostí zmluvy a konštatoval absenciu údaju o celkovej čiastke, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť (§ 9 ods. 1 písm. j/ ZoSÚ), keď v zmluve sa uvádza len údaj 5.575,22 eur a tento nie je pravdivý (správne mala byť uvedená suma 5.857,36 eur). Ďalej súd konštatoval absenciu údajov o predpokladoch na výpočet RPMN. Pre tieto nedostatky bolo potrebné úver považovať za bezúročný a bez poplatkov (§ 11 ods. 1 ZoSÚ). Pokiaľ ide o poistnú zmluvu, súd prvej inštancie dodal, že nebolo možné vyvodiť záver, že bola uzatvorená konkrétna poisťovná zmluva so základnými obsahovými náležitosťami v zmysle § 788 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Nárok žalobkyne súd nepovažoval za premlčaný.

Žalovaná sa v rámci obrany svojim podaním doručeným súdu dňa 27.3.2019 domáhala vydania bezdôvodného obohatenia v sume 607,09 eur spolu s úrokom z omeškania 5 % ročne od 12.11.2016

do zaplataenia. Svoj nárok odôvodnila tým, že žalobkyni plnila bez právneho dôvodu, nakoľko úver je bezúročný a bez poplatkov. Žalovanej vzniklo právo na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške rozdielu medzi poskytnutým plnením (úverom) a zaplatenými splátkami 528,90 eur (3.000 eur - 3.528,90 eur). K vznesenej námietke premlčania súd prvej inštancie uviedol, že táto bola vznesená dôvodne a za nepremičaný považoval len nárok na zaplataenie 1 eura (nepremičaná časť nároku), preto rozhodol tak, ako vyplýva z výroku II. napadnutého rozsudku. Omeškanie žalobkyne posúdil s prihliadnutím na § 563 Občianskeho zákonníka. O zvyšku uplatneného nároku žalovanou súd prvej inštancie nerozhodol, pretože si ho uplatnila v rámci obrany a nie vzájomnou žalobou.

Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil právne ust. § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), vecne úspechom žalovanej v plnom rozsahu.

2. Proti tomuto rozsudku v celom rozsahu podala včas odvolanie žalobkyňa, navrhujúc zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie a vrátenie mu veci na ďalšie konanie. Odvolanie odôvodnila § 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/, h/ CSP. Súd prvej inštancie nepostupoval správne, keď v bode 14. odôvodnenia napadnutého rozsudku vyjadril právny názor, že v zmluve o splátkovom úvere nie sú uvedené predpoklady použité pre výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov (RPMN). Zjavne opomenul, že predpoklady použité na tento výpočet boli vedené na strane 7 zmluvy o úvere, v časti Štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere. Zo zápisnice z pojednávania pred súdom prvej inštancie dňa 14.10.2019 je zrejmé, že súd v rámci predbežného právneho posúdenia nepovažoval výšku RPMN za spornú otázku, k čomu žalobkyňa nenavrhla v tejto súvislosti ďalšie dôkazy, ani nepredniesla ďalšie skutkové tvrdenia. Súd prvej inštancie porušil povinnosť, ktorá mu vyplýva z ustanovenia § 181 ods. 2 CSP, pričom takéto porušenie možno kvalifikovať ako odňatie možnosti strane konať pred súdom (uznesenie Krajského súdu v Trnave z 28.6.2019 sp. zn. 11Co/173/2018). Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ohľadom kogentných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere týkajúcich sa RPMN, je zjavne nesprávny aj záver súdu prvej inštancie, ktorým posúdil zmluvu o úvere uzavretú medzi žalobkyňou a žalovanou ako bezúročnú a bez poplatkov. Aj tento názor súdu absentoval v predbežnom právnom posúdení súdom prvej inštancie. V konaní pred súdom prvej inštancie nebolo medzi sporovými stranami sporné, resp. žalovanou rozporované, že poisťna zmluva bola uzavretá (taktiež súdom neuvádzané na pojednávani). Súd nepostupoval správne, keď podanie žalovanej zo dňa 25.03.2019 akceptoval ako vzájomný návrh a nie iba ako prostriedok procesnej obrany. Ak žalovaný nenavrhne, aby mu bolo prisúdené viac, než uplatnil žalobca, nemožno takýto jeho prejav považovať za vzájomný návrh v zmysle § 98 O.s.p. (teraz § 147 ods. 2 CSP), ale je len obranou proti návrhu žalobcu a súd sa s ňou vyporiada iba v odôvodnení rozsudku (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 48/2002, ZSP 59/2003).

3. Žalovaná sa k odvolaniu žalobkyne nevyjadrila.

4. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozsudku súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľka použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je dôvodné.

5. Podľa § 181 ods. 2 CSP po úkonoch podľa odseku 1 súd určí, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná, ktoré dôkazy nevykoná. Súd tiež uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci, to neplatí, ak tak už postupoval pri predbežnom prejednaní sporu.

6. Z citovaného zákonného ustanovenia CSP vyplýva, že súd pred ďalším postupom vo veci je povinný určiť, ktoré skutkové tvrdenia považuje medzi stranami za sporné a ktoré za nesporné. Rovnako sudca na prvom pojednávani oznámi, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Náležité splnenie uvedených povinností je podmienené dôsledným oboznámením sa s listinnými dôkaznými prostriedkami, celkovým skutkovým stavom veci, procesnými podaniami strán. Súd je zároveň povinný

umožniť stranám adekvátne reagovať na vzniknutú procesnú situáciu a vytvoriť im priestor na uplatnenie primeraných prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany vo vzťahu k ochrane ich subjektívnych práv a oprávnených záujmov. Taktiež je sudca povinný na prvom pojednávaní stranám a ich zástupcom oznámiť predbežné právne posúdenie veci, ktorého účelom je zefektívnenie, zrýchlenie a zjednodušenie sporového konania, vrátane prevencie tzv. prekvapivých rozhodnutí (porov. uznesenie Krajského súdu v Trnave z 30.09.2020 sp. zn. 26Co/41/2020).

7. Z obsahu spisu v danej veci vyplýva, že súd prvej inštancie na pojednávaní dňa 14.10.2019 do zápisnice o pojednávaní uviedol, že v súlade s ust. § 181 ods. 2 CSP určuje sporné a nesporné skutkové tvrdenia (za sporné považoval započítanie poplatku 79 eur do celkovej sumy, ktorú žalovaná zaplatila z titulu úveru; za nesporné pokladal uzavretie úverovej zmluvy, výšku čerpania úveru a zaplatených splátok, doručenie oznámenia o mimoriadnej splatnosti úveru), a súčasne bolo konštatované, že súd oboznámil s predbežným právnym posúdením veci (bez ďalšieho). Ani zo zápisnice, ani zo zvukového záznamu z tohto pojednávania nevyplýva, že by súd prvej inštancie považoval úver za bezúročný a bez poplatkov (a aké boli dôvody tohto zákonného následku), poisťnú zmluvu za neuzavretú a teda v konečnom dôsledku žalobu žalobkyne v plnom rozsahu za nedôvodnú.

8. Spravodlivým prejednaním veci je také súdne konanie, ktoré rešpektuje všetky procesné zásady a princípy, ktoré tvoria súčasť štruktúry základných ľudských práv a slobôd. Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 26/94 obsah práva na súdnu ochranu uvedený v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva na súdnu ochranu alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je potom porušením Ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu. Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba potom rozumieť závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi (strane sporu) znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní, za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

9. Účelom ustanovenia § 181 ods. 2 CSP je mimo akúkoľvek pochybnosť eliminovať jav tzv. prekvapivých rozhodnutí súdov, pri ktorých strana sporu (presvedčená o tom, že využila všetky procesné prostriedky, aby v spore uspela, na druhej strane však ale nič netušiac o myšlienkových pochodoch súdu, ktorý sa mal postarať o realizáciu ústavne zaručujúceho práva strany sporu na súdnu ochranu v konkrétnej veci) môže byť konfrontovaná s celkom nečakaným a pre takúto stranu zásadne novým pohľadom súdu na vec. Takto ale samozrejme len dostatočne konkrétne a preukázateľné poskytnutie názoru súdu na to, čo z právne významných skutkových tvrdení sporiacich sa strán je medzi nimi sporné a čo naopak, dáva stranám i priestor na úvahy akým smerom, za pomoci akých dôkazných prostriedkov a či vôbec viesť ďalšie dokazovanie (porov. uznesenie Krajského súdu v Trnave z 28.6.2019 sp. zn. 11Co/173/2018, uznesenie Krajského súdu v Trnave z 1.10.2019 sp. zn. 24Co/161/2019).

10. Predvídateľné je také rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup pri konaní a rozhodovaní. Strany sporu by nemali byť zaskočené možným iným právnym posúdením veci súdom bez toho, aby im bolo umožnené tvrdiť skutočnosti významné z hľadiska právneho názoru súdu a navrhnúť k ich preukázaniu dôkazy.

11. Konanie pred súdom má zabezpečiť pre strany konania spravodlivú ochranu ich práv a záujmov (tzv. fair process). Preto im musí byť vytvorená možnosť predvídať rozhodnutie súdu a tomu prispôbiť uplatňovanie (realizáciu) svojich procesných práv. Všeobecný súd je tak povinný na všetky procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky, alebo sa bráni ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (porov. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 12. februára 2015 sp. zn. II. ÚS 85/2015-17).

12. Na základe uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade súd prvej inštancie nepostupoval dôsledne v zmysle § 181 ods. 2 CSP, čo malo za následok, že odvolateľke bolo znemožnené, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, pričom tento nedostatok nebolo možné napraviť pred odvolacím súdom.

13. Odvolací súd preto podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP rozsudok súdu prvej inštancie (ako celok) zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Vzhľadom na dôvod, ktorý viedol k zrušeniu napadnutého rozsudku, odvolací súd sa už ďalšími námietkami v odvolaní nezaoberal, nakoľko neboli spôsobilé ovplyvniť jeho rozhodnutie.

14. Povinnosťou súdu prvej inštancie, súc pritom viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP), bude na základe vykonaného dokazovania, opätovne vec prejednať a posúdiť nárok žalobkyne, pri dôslednom rešpektovaní ust. § 181 ods. 2 CSP (aby rozhodnutie súdu bolo predvídateľné).

15. Svoj právny záver zdôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzali do úvahy a stranám konania musí dať odpoveď na podstatné a relevantné argumenty, aby riešenie konkrétneho právneho problému bolo jasné a zreteľne dané (rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky napr. sp. zn. II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/07).

16. Súd prvej inštancie bude dbať tiež na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé s uvedením skutočností, ktoré považoval za preukázané a ktoré nie, z akých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil a ako vec právne posúdil. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada aj so špecifickými námietkami strán sporu.

17. V závere odvolací súd dodáva, že nemožno opomenúť zdôrazniť povinnosť súdu prvej inštancie dostatočne a zrozumiteľne sa vysporiadať s nárokom, či obranou žalovanej (v tejto časti bol rozsudok súdu prvej inštancie nepreskúmateľný, keď na jednej strane súd prvej inštancie rozhodoval o nároku žalovanej ako uplatnenom vzájomnou žalobou a na druhej strane uviedol, že o zvyšku nároku nerozhodol, nakoľko išlo o obranu). V prípade potreby treba zväžiť súdom prvej inštancie aj postup odstraňovania väd podania/podaní.

Ak žalovaný žalobou uplatnený nárok popiera, nemožno procesný úkon, ktorým sa v prebiehajúcom konaní domáha plnenia od žalobcu, považovať za kompenzačnú námietku podľa § 147 ods. 2 CSP. V takom prípade ide o vzájomnú žalobu, a to aj pokiaľ je žalovaným uplatňovaná nižšia pohľadávka než žalobou uplatnená pohľadávka žalobcu (porov. Števček M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 549).

18. V novom rozhodnutí o veci rozhodne súd prvej inštancie i o trovách tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

19. Toto uznesenie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/. Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.